

## بررسی مؤلفه های موثر در افزایش حضور پذیری و تعاملات اجتماعی فضای آموزشی

سیده شیدا احمدی<sup>۱</sup>، ناجی پژمان ضیایی<sup>۲</sup> (نویسنده مسئول)

<sup>۱</sup>دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه، Sheyda.ahmadi16@gmail.com

<sup>۲</sup>استادیار، گروه معماری، واحد اسلام آباد غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلام آباد غرب، ایران. naje.pezhman@gmail.com

### چکیده

فضاهای آموزشی الگویی از عملکردها است و دربرگیرنده معانی و مفاهیم روانشناسانه متعددی است. شناخت و درک چگونگی این روابط می تواند در طراحی با کیفیت فضاهای آموزشی تاثیرگذار باشد. چگونگی طراحی معماری فضاهای آموزشی می تواند زمینه ساز مناسبات انسانی بین اعضای جامعه گردد و نیز موجبات جذب کاربران را به این فضا فراهم آورد. متأسفانه رشد سریع دانشگاه ها و توسعه کالبدی آن ها بدون توجه به ابعاد دیگر، سبب بروز مشکلات مختلف مانند عدم حضور پذیری دانشجویان و تنزل کیفیت محیط گردیده است [1].

این پژوهش با هدف بررسی ابعاد کیفیت محیطی فضاهای آموزشی دانشگاهی، که سبب جذب دانشجویان به فضای دانشکده می شود انجام شده است. در این راستا به بررسی معیارهایی که دانشجویان را ترغیب به حضور و ارتباط با یکدیگر کرده و موجب ایجاد تعاملات اجتماعی میان آنها می شود پرداخته شده است.

روش پژوهش در تحقیق حاضر توصیفی- تحلیلی می باشد. جهت اندازه گیری متغیرهای تحقیق از ابزار پرسشنامه استفاده شده و اطلاعات جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفته است. نتایج بدست آمده حاکی از آن است که مؤلفه های مربوط به کالبد محیطی و شاخصه های روان شناسانه در ارتقاء حضورپذیری و به تبع تعاملات اجتماعی فضای آموزشی بیشترین نقش را ایفا می نمایند. کلید واژه- فضای آموزشی، فضای اجتماع پذیر، حضورپذیری، تعاملات اجتماعی، کیفیت آموزش

### ۱- مقدمه

راستای ایجاد محیط با کیفیتی برای دانشجویان معماری انجام شده است. این مهم نه تنها سبب حضور بیشتر دانشجویان در این محیط آموزشی شده بلکه پیش زمینه ای برای تعاملات بیشتر دانشجویان با یکدیگر فراهم خواهد آورد. با توجه به مطالب بیان شده این پژوهش در جهت پاسخگویی به سوالات زیر تدوین گردیده است:

- معیارهای موثر در ارتقای حضورپذیری و تعامل پذیری محیط های آموزشی، کدامند؟
- راهکارهای طراحی فضایی در جهت افزایش حضور کاربران و ایجاد تعاملات اجتماعی در فضاهای آموزشی کدامند؟

### ۲- مبانی نظری

فضای حضور پذیری:

انسان همان گونه که بوجود آورنده محیط پیرامون خود می باشد. خود نیز همواره تحت تأثیر اثرات روانی آن نیز قرار می گیرد. بنابراین عوامل کالبدی و عملکردی در فضاهای آموزش معماری به خصوص دانشکده ها بسیار پر اهمیت می باشد. تحقیقات محققین گویای آن است که کیفیت فضای آموزش معماری، نوع و ساختار طراحی داخلی و همچنین مطلوبیت کل مجموعه به عنوان مهم ترین مکان اثر بخش در مهیا کردن موجبات تفکر دانشجویان معماری بسیار حائز اهمیت است و نیز یکی از معیارهای کیفیت سنجی و ارزیابی فضا، حضور گروه های جمعی استفاده کننده از فضا می باشد. این پژوهش با هدف شناسایی مؤلفه های محیطی و معیارهای روانشناسانه در